

## KASALXONA XONALARINING ICHKI INFEKSIYALARINI OLDINI OLISH VA UNGA QARATA CHORA TADBIRLAR ISHLAB CHIQISH.

**Hayitova Shahnova Inatullayevna**

*Toshkent Tibbiyot akademiyasi Termiz filiali Mikrobiologiya, jamoat salomatligi va menejment kafedrasida assistenti*

**Nomozova Kamola Nuriddin qizi**

*Toshkent Tibbiyot akademiyasi Termiz filiali davolash fakulteti talabasi:*

**Annotatsiya:** *Ushbu maqolada yuqumli kasalliklarni epidemik tarqalishi, shifoxona ichi infeksiyalarini kelib chiqishi ularni oldini olish chora tadbirlarini ishlab chiqish va shifoxona ichida uchrovchi turli hil infeksiyalar haqida yuritilgan.*

**Kalit so'zlar:** *Yuqumli kasallik, hospital shtamlar, oldini olish choralari, Kokk, Micrococcaceae, Neisseriaceae Neisseria, Streptococcaceae CHANNE Streptococcus, Rivojlanishi*

**Asosiy qism:** Kasalxonada ichki infeksiyalar butun dunyo bo'ylab sog'liqni saqlashning eng muhim muammolaridan biri hisoblanadi. Bularning ijtimoiy-iqtisodiy ta'siri juda katta. Zamonaviy davolash-diaagnostika texnologiyalarining rivojlanishiga qaramay, IBD muammosi tibbiy va ijtimoiy ehtiyojni har qachongidan ham dolzarb qilib qo'yadi. Bizning va xorijiy tadqiqotchilarning ma'lumotlariga ko'ra, All kasalxonaga yotqizilgan odamlarning 5-20 foizida uchraydi.

All ning hozirgi o'sishi va rivojlanishi quyidagi omillarga bog'liq: Yirik shifoxona komplekslarini yaratish. Kasalliklarning kundalik va yaqin o'zaro ta'siri. Yuqumli qo'zg'atuvchilarning kuchli va sun'iy uzatish mexanizmini shakllantirish. Bu invaziv davolash va diaagnostika usuliga bog'liq. Davolash va diaagnostikada sterilizatsiyaning maxsus usullarini talab qiluvchi murakkab jihozlardan foydalanish ham o'z samarasini bermoqda. Yuqumli qo'zg'atuvchilarning yuqish mexanizmining faoliyati. Ayniqsa, davolanish muassasalarida kasalliklar va shifokorlarning yaqin o'zaro ta'sirida uy-ro'zg'or aloqasi havo orqali tarqalishi mumkin. Hali aniqlanmagan yuqumli kasallik bilan kasalxonaga yotqizilgan shaxs infeksiyaning asosiy manbai hisoblanadi. Antimikrobiyal preparatlarni nazoratsiz qo'llash. Turli xil dori-darmonlarga va noqulay ekologik omillarga moslashgan mikroorganizmlarning shakllanishi. Aholining atrof-muhit o'zgarishlariga va yashash sharoitlariga chidamliligi va barqarorligining pasayishi.

So'nggi bir necha o'n yilliklarda tibbiyotda sog'liqni saqlash bilan bog'liq infeksiyalarning (SAI) paydo bo'lishi va istalmagan asoratlari yaxshi tan olingan.



HAllarning paydo bo'lishi xavotirli sur'atda o'sishda davom etmoqda. HAllar dastlab o'tkir tibbiy yordam shifoxonasiga yotqizish bilan bog'liq bo'lgan infeksiyalarga (ilgari nozokomial infeksiya deb ataladi), ammo endi bu atama odamlar tibbiy yordam oladigan sharoitlarda (masalan, uzoq muddatli parvarish, uyda) olingan infeksiyalarga nisbatan qo'llaniladi. parvarishlash, ambulator yordam). Ushbu kutilmagan infeksiyalar sog'liqni saqlashni davolash jarayonida rivojlanadi va bemorlarning jiddiy kasalliklari va o'limiga olib keladi (kasallanish va o'lim); kasalxonada qolish muddatini uzaytirish; va qo'shimcha diagnostika va terapevtik tadbirlarni talab qiladi, bu esa bemorning asosiy kasalligi bilan bog'liq bo'lganlarga qo'shimcha xarajatlarni keltirib chiqaradi. HAI istalmagan natija hisoblanadi va ba'zilarini oldini olish mumkin bo'lganligi sababli, ular bemorni parvarish qilish sifati, noxush hodisa va bemor xavfsizligi muammosining ko'rsatkichi hisoblanadi.


### **PATOGEN KOKKLAR**

Kokklar bu mikroorganizmlarning keng guruhi bo'lib , ularga patogen , shartli patogen va patogen bo'lmagan turlari kiradi . Bu bo'limda patogen va shartli patogen kokklar ko'rib o'tiladi . Berg tasnifiga ko'ra , patogen kokklar uch oilaga kiritiladi: 1. Micrococcaceae - Staphylococcus (stafilokokklar) avlodi . 2. Streptococcaceae CHANNE Streptococcus avlodi (streptokokklar va pnevmokokklar). 3. Neisseriaceae Neisseria C CHALLE avlodi (meningokokklar va gonokokklar). Patogen kokklar yiringli jarayonlarni keltirib chiqaradi, shu xossasiga ko'ra, ular bir - birlariga o'xshaydi, shuning uchun ularni yiring chaqiruvchi kokklar deb ataladi. Kokklarda organotroplik darajasi bir xil bo'lmay, bu pnevmokokk, meningokokk va gonokokklarda ko'proq namoyon bo'ladi. Barcha patogen kokklar harakatsiz bo'lib, spora hosil qilmaydi, pnevmokokk kapsula hosil qiladi. Bo'yalishiga ko'ra ular Grammusbat (stafilokokk, streptokokk) va Grammanfiy (meningokokk, gonokokk) bo'ladi. Yiring chaqiruvchi kokklar bir - biridan oziq muhitlarga talabchanligiga va biokimyoviy faolligiga ko'ra farqlanadi. Stafilokokk esa oziq muhitga talabchan emas, biokimyoviy xossasiga ko'ra faoldir .

### **Mikroorganizmlar manbai**

Tibbiy yordam ko'rsatish paytida bemorlarga boshqa bemorlar, tibbiyot xodimlari yoki tashrif buyuruvchilar tomonidan turli xil ekzogen mikroorganizmlar (bakteriyalar, viruslar, zamburug'lar va protozoa) ta'sir qilishi mumkin. Boshqa rezervuarlarga bemorning endogen florasi (masalan, bemorning terisida, shilliq pardalarida, oshqozon-ichak traktida yoki nafas olish yo'llarida joylashgan qoldiq bakteriyalar) kiradi, ularni bostirish qiyin va jonsiz atrof-muhit sirtlari yoki ifloslangan narsalar (masalan, bemor xonasiga tegishi mumkin) yuzalar, asbob-uskunalar, dorilar). 1022 ta epidemiya tekshiruvining ilmiy sharhida tasvirlangan HAI ni keltirib





chiqaradigan yuqumli agentlarning eng keng tarqalgan manbalari<sup>20</sup> (pastlash chastotasi bo'yicha sanab o'tilgan) individual bemor, tibbiy asbob-uskunalar yoki asboblari, shifoxona muhiti, sog'liqni saqlash xodimlari, kontaminatsiyalangan dorilar, kontaminatsiyalangan. oziq-ovqat va ifloslangan bemorlarni parvarish qilish uskunalarini.

**Xulosa:** Ushbu holatlardan kelib chiqib, tibbiy savodxonlikni oshirish, tibbiyotga oid har qanday yangiliklar, maqolalar, risolalar, turli xildagi video roliklarni, reklama, xujjatli filmlar, maktab, bog'cha muassasalarda targ'ibotlarni kuchaytirish, kasalliklar haqidagi ochiq muloqotlar, ochiq darslar, amaliy o'quv taktik mashg'ulotlar orqali o'sib kelayotgan sog'lom avlodlar, fuqarolar o'rtasida yuqumli, parazit va nozokomial infeksiyalarni oldini olishda samarali yo'llaridir.

#### FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. KASALXONA ICHI INFEKSIYASI .PATOGEN KOKKLAR
2. MUHAMEDOV E.ESHBOYEV N.ZOKIROV M.ZOKIROV  
"MIKROBIOLOGIYA IMMUNOLOGIYA VIRUSOLOGIYA"
3. A.B G'ANIXO'JAYEVA,H.A NAZAROVA "MIKROBIOLOGIYA VA  
MIKROBIOLOGIK TEKSHIRISH USULLARI"
4. Chapter 41 Preventing Health Care–Associated Infections
- 5.

